

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VI. Ab Episcopis quos in caussis ecclesiasticis delegabat Princeps, ipse appellabatur, è Justiniano. Quod obtinebat in civilibus negotijs, & criminalibus, etiam Episcoporum, tempore Gregorij Magni. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

quàm suspensionem rei judicatae ideo Leonem petivisse à Theodosio quòd Ecclesiæ causam juvari vellet auctoritatis regiae præsidio, quæ tunc in iudiciis ecclesiasticis in Oriente obtinebat; scilicet ut ea quæ canonicè & servato iudiciorum ordine peracta non erant aut rescinderet, aut suspenderet, quemadmodum Ephesinam primam Synodum resciderat. Quod si æquò animo & semotis partium studiis à Novatoribus expendere non ex hac Leonis epistola collegissent, à solo Principe, non autem à Summo Pontifice, rescissionem eorum quæ perperam in synodis gesta essent, tunc pependisse. Enimvero et si Valentiniani, & Placidia, Licinia, & Gallæ Augustarum literis commendaretur hæc tam iusta & necessaria Leonis obsecratio, à Theodosio extorqueri non potuit ut res semel iudicatas adversus Flavianum refricari sineret. Qua de re ad Leonem & Valentinianum scripsit. Vnde constat Theodosio persuasum fuisse Concilij Romani præiudiciis se adeo non urgeri quin libera sibi superesset restitutionis, de qua rogabatur, disceptatio. Quod tamen à Theodosio impetrari non potuit, Marcianus Augustus precibus Leonis indulsit, indito Concilio Chalcedonenfi. Concilij verò Patres secundum sententiam Paschasini Legati Romani à Marciano poposcerunt ut Ephesini latrocinij potiùs quàm Concilij vires lege lata infringat: *Necessarium est ut rursus eundem tranquillissimum & Christianissimum Principem adeamus, quatenus illud Concilium sacra propria lege neque nominari præcipiat.* In qua petitione exemplum Leonis secuti sunt, qui hoc beneficium à religione Marciani expectabat: *Sequens in prædicta civitate (Ephesina) non potest vocari Concilium, quod in everfionem fidei fuisse constat agitatam, quodque vestra clementia amore veritatis, Catholicis adfutura, aliud statuendo cassabit.* Rescivit ergo Marcianus constitutionem Theodosij adversus Flavianum editam, postquam Synodi Chalcedonenfis iudicio laudatum Flavianum vidit. *Non enim, inquit ille, possunt Sacerdotes constitutione damnari, quos synodicum ornat decretum.*

IV. Hujus auctoritatis imperialis usum adversus Concilij generalis decretum, quo antiquiores canones infringebantur, implo-raverunt Legati Romani Pontificis in Concilio Chalcedonenfi. Etenim constituto canone xxviii. (quo Patriarchatus Constantinopolitani iurisdictione in Dioceses Asianam, Ponticam, & Thraciam porrigebatur) Legati cum Iudicibus cognitoribus de canone isto, ac si per minas Anatolij extortus fuisset, graviter expostularunt. Pro-

latis hinc inde canonibus, & Episcopis confertim & viritim se canoni liberè consensisse profitentibus, Iudices, de Concilij sententia, Legatorum petitionem repellunt. Itaque nihil aliud supererat Legatis quàm ut remedio extraordinario suæ causæ consulere- rent. Quare adversus synodi decretum ultimum, ab ipsis Iudicibus subsidium petunt. Hæc enim sunt verba Lucentij: *Sedes apostolica præcepit, nobis presentibus omnia fieri. Et ideo quæcumque in præiudicium canonum hesternæ gesta sunt, nobis absentibus, sublimitatem vestram petimus ut circumduci jubeatis. Sin alias, contradictio nostra his gestis inhæreat, ut noverimus quid apostolico & totius Ecclesiæ præcipuo Episcopo referre debeamus, ut ipse aut de sua sedis injuria, aut de canonum everfione, possit ferre sententiam. Illustrissimi Iudices dixerunt: Quæ interlocuti sumus, omnia Synodus approbavit.* Si petitionem Legatorum, & Iudicum interlocutionem, fori nostri formulis explicarem, Legatos quidem à Synodi Chalcedonenfis decreto, tanquam ab abusu, ob canones Nicænos infractos, appellasse Iudice cognitores à Principe delegatos diceremus; quorum sententia Legati Romani ab appellatione excidissent. Neque refert si quis dicat legitimam fuisse Legatorum querelam, canones Nicænos violatos, Leonem ipsum hanc injuriam ultum fuisse. Illa enim omnia id tantum conficiunt, Iudicum interlocutionem fortasse non consuluisse rationi, ut par erat. Non inde tamen sequetur quin tuitio-nem antiquorum canonum Legati à Iudicibus contra nova decreta imploraverint, quemadmodum Leo ipse à Theodosio Ephesini Concilij decreta rescindi aut suspendi flagitaverat, eo prætextu, quòd Nicæni canones infracti fuissent.

V. Iure alio utebantur Imperatores Romani in iudiciis ecclesiasticis, nempe ut rescriptis suis rerum à synodis iudicatarum retractationem, id est, cognitionis restaurationem, seu Revisionem, permitterent. quod plene probamus in dissertatione de iudiciis Episcoporum. [Vide librum septimum.]

VI. Ius illud à Iustiniano continuatum vel institutum legimus, scilicet ut ab Episcopis Imperatoris rescripto delegatis ad controversiam ecclesiasticam dirimendam Princeps ipse appellaretur. Constituit enim Iustinianus ut Clerici, monachi, & ascetici coram Episcopo convenirentur in civili actione, à cuius sententia iudex publicus provocari posset: *Si tamen, inquit, imperiali iussione aut judiciali precepto Episcopus iudicat inter quascunque personas, appellatio ad imperium aut ad eum qui transmisit negotium referatur.* Has delegationes in criminibus quoque ecclesia-

Conc. Chalced.
Act. xvi. h. p. 100.
p. 101. v. 10. p. 102.
p. 103. v. 10. p. 104.
p. 105. v. 10. p. 106.
p. 107. v. 10. p. 108.

Theod. in ep. ad
Liciniam: ubi
dicitur de
restitutione
synodorum
quæ per
peram in
synodis
gesta sunt.

Præiudicium Ad. x.
Conc. Chalced.
in iudicio
quod
dicitur in
epistola
ad Leonem
et Valentinianum
et Augustarum
et Galliam.

Notissimum Mar-
tiani p. Concil.
Chalced. act. 2.
v. 10. p. 102.
v. 10. p. 103.
v. 10. p. 104.
v. 10. p. 105.
v. 10. p. 106.
v. 10. p. 107.
v. 10. p. 108.

Novel. 123. c. 22.
p. 109. v. 10. p. 110.
v. 10. p. 111.
v. 10. p. 112.
v. 10. p. 113.
v. 10. p. 114.
v. 10. p. 115.
v. 10. p. 116.

Ubi dicitur de
rebus ecclesie
et de rebus
secularibus
capitulum.

sticis dari solitas, & Gregorio Magno non ingratas fuisse, ex iis epistolis constat quas in causa Adriani Thebanæ civitatis Episcopi scripsit. Mauritius Imperator Adriani à Diaconis suis accusati de pecuniarijs criminalibusque capitulis cognitionem mandavit Ioanni Episcopo Larissæ, quæ metropolis erat Thessaliæ provinciæ, ubi sita erat Thebarum civitas, ea lege, ut de pecuniariis causis ferret sententiam, de criminalibus verò Imperatoris clementia habita subtilius examinatione suggereret. Quas iussiones rectas vocat Gregorius; appellationemque Adriani à sententia adversus se in causa pecuniaria lata, & gesta apud Episcopum Larissæum in criminali causa, à deputatis viris piissima iussione discussa narrat, tandemque Adrianum à Principe absolutum fuisse. Verba Gregorij hæc sunt in epistola ad Ioannem Larissæum Episcopum: *Cumque porrecta appellatio per homines ejus, ceteraque quæ penes se gesta sunt, piissimis fuissent deportata Principibus; deputatis, ut diximus, Honorato Diacono sedis nostræ, & Sebastiano glorioso anti grapho, cunctisque examinatis subtiliter, à serenissimis est dominis ab omnibus iussionibus absolutus.* Vbi observandum est, post iudicium Metropolitanum à Principe delegati, Principem ipsum appellatum fuisse, ut constitutum erat Novella Iustiniani, & sedis Romanæ Diaconum, qui erat à Responso Papæ in comitatu Principis, unumque è Magistratibus Imperij iterum fuisse delegatos ab Imperatore: qui deinde sua auctoritate iudicium reddidit in articulo appellationis. Quorum nihil à Gregorio Magno reprehenditur: quamvis deinde conqueratur, post iudicium illud, iterum aliam per obreptionem elicitam fuisse iussionem, qua Ioannes primæ Iustinianæ Episcopus cognitionem illam instauraret, cui Ioanni ob sententiam contra leges canonelque prolatam merito Gregorius succenser.

Greg. l. 1. Reg. 46.

Idem ep. 46.

Balsamo in Comment. ad can. 15. Synod. Carthag. & Basilien. Leg. etia. m. 15. q. 1. de rebus ecclesie & de rebus secularibus.

Balsamo ad cap. 111. Syn. Ancyran.

VII. Potiori jure utebantur Imperatores Constantinopolitani, teste Balsamone, qui causam ecclesiasticam à synodo Patriarchæ, quem reus ut suspectum recusaverat, ad iudicium seculare transferebant. Quod factum cum Lucas Patriarcha ægrè ferret, hoc responsum accepit à Magistratibus: *Imperatoris potestatem omnia facere posse; & quemadmodum primo loco potuit dare iudicem ad iudicandum Episcopum vel alium Clericum, ita & ecclesiasticum iudicium legitime in civile transulisse.* Sed Balsamo rectè observat, hunc morem in quæstione præsertim ecclesiastica, alienum esse à canonibus; quamvis adjunctum civilem iudicem ουδὲν ab Imperatore peti posse existimet. Idem auctor adnotavit alibi, plerisque visum à Patriarchæ

sententia Imperatorem appellari posse, præsertim si de laicis habita sit quæstio, aut si Patriarcha delegatus fuerit à Principe, ad discutiendum negotium unà cum iudice civili; licet ipse ab ea opinione procul recedat. Quæ ideo commemoravi, ut constaret omnibus Reges Francorum cautius & reverentius se gessisse in his controversiis quæ disciplinam respiciunt: quam quidem illasam cupiunt, sed ita ut de quæstionibus canonicis non ipsi decernant; sed amota canonum violatione, Episcopis iudicandas relinquunt.

VIII. Eximia profectò auctoritate potiti sunt Imperatores Romani in rebus & iudiciis ecclesiasticis. Sed nullum, ut existimo, proferri potest exemplum iudicij canonici ab uno Episcopo redditi de quo statim rectà viâ querela delata fuerit ad Principem. De iudicio canonico loquor, in quo de fide, de ritibus, deque disciplina Cleri, & de quæstione canonica ageretur, non autem de ceteris litibus adversus Clericos motis. De iudiciis synodorum tantum appellationi non obnoxii damnati conquerebantur aliquando apud Principes. Illi iudices ecclesiasticos dabant; nunquam autem de re canonica cognitionem suscipiebant, sed de ordine iudiciorum. Neque acta resciderunt, nisi ad asserenda mandata quæ dederant, quorum contemptus lædebat auctoritatem publicam. Neque executionem rerum iudicatarum suspenderunt, nisi ob manifestissimam canonum violationem, è qua scandala & dissensiones oriebantur.

C A P V T V.

Synopsis.

I. Ut provincia Galliarum, ita & Imperij iura Regibus Gallorum cesserunt, & cura tuenda poliiia ecclesiastica illos respexit post Clodovei baptismum. Tanta erat cura canonum illis temporibus, ut raro ad Reges de violatione illorum querela deferrentur. Tamen si qui Episcopi in canones peccarent, à Rege corrigi poterant, è Gregorio Turonensi. Canonum magna reverentia apud Reges & Episcopos. Sacramentum Chilperici de canonibus servandis. Gregorius Turonensis tenax canonum.

II. Acta Episcoporum, quæ decretis regis contraria essent, Reges in irritum mittebant; ut patet ex Heraclij electione in episcopatum Santanensem, quæ rescissa à Chariberto Rege, & multati Episcopi.

III. Sequentibus seculis frequentius interpellati sunt Reges, quia crebriores canonum infractiones. Pippinus in Synodo Suesionica animadversionem sibi & Concilio regni reservavit, ratione canonum violatorum.

IV. Vis inferbatur canonibus per rescripta Romana Curia, aut per Episcoporum iudicia. Virique incommodo prospectum ab avo Caroli Magni usque ad